

met verarmde artsen niet wèl vaart. Want er zijn niet te veel artsen voor het werk, dat moet worden gedaan, maar men heeft voor dat werk te weinig loon over.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE PRAKTISCHE OPLEIDING.

Vergun ons naar aanleiding van het ingezonden stuk van de commissie voor de geneeskundige opleiding in het nummer van 11 Juni het volgende op te merken:

Zoover als nu de discussie is gevorderd, kan worden aangenomen, dat allen (zie bldz. 1845 van dit *Tijdschrift* n°. 24) het er over eens zijn, dat de theoretische opleiding aan onze hoogeschole voldoende is, en dat van de praktische vorming, die valt na het doctoraal resp. theoretisch-geneeskundig examen, het klinisch deel goed mag worden genoemd. Alleen dat deel der praktische vorming, dat door de commissie (zie bldz. 1845 n°. 24 onderaan) „de meer werktuigelijke handigheid” wordt genoemd, moet worden verbeterd.

Wij veronderstellen dat dit deel der opleiding door de studenten niet het minst aangename zou worden gevonden. Dat daarbij nog mag worden gewenscht het opdoen van menschenkennis en van weten te handelen onder alle levensomstandigheden en omgeving, zal niemand ontkennen; iets anders is het of dit van den jongen arts, die nog levenservaring moet opdoen, mag worden geëischt en zeker is het dat die hem toch niet voldoende kunnen worden bijgebracht in zoo korten tijd en in omstandigheden, die toch voor hem nog niet zijn het leven dat hij, eens gevestigd, zal hebben te leiden.

Want het wil er bij ons niet in dat de a. s. arts geen tijd of energie heeft om zich praktisch te bekwamen als hem de gelegenheid daartoe wordt geschonken.

Evenmin dat hij, wanneer hij die met beide handen aangrijpt, daardoor zijn klinische opleiding zou moeten verwaarloozen.

Het co-assistentchap, een stap in de goede richting, mits niet opgevat door de assisten als een p-p- en p-assistentchap, wordt voor zoover wij weten gaarne aanvaard.

En geen wonder, de zucht om te *handelen*, iets te *doen*, het geleerde om te zetten in *een daad*, bij den jongen arts zich uitend in het zich spoedig vestigen na het verkrijgen van het artsdiploma zelfs zonder eerst te promoveren voor het geval hij daartoe bevoegd is, mag toch zeker niet geacht worden pas te ontwaken bij het verkrijgen van het artsdiploma. En dat hij dien drang zou smoren, bevreesd om een fout te maken voor het oog van den meester die hem later heeft te wegen, kunnen wij niet aannemen, letende op de gewoonlijk zeer goede verstandhouding tusschen leermeester en leerling, en uit den aard der zaak niet daar hij nog leerling is. Bovendien is het niet de hoogleeraar die den student de meer werktuigelijke handigheid heeft bij te brengen, doch tot nu toe de klinische assistenten en doktoren aan groote ziekenhuizen.

Want dat ook van deze laatste gelegenheid wordt geprofiteerd blijkt wel uit het ingezonden stuk van den heer POLAK DADIËLS (*Tijdschrift* n°. 24 blz 1848).

Het is dan ook onze bedoeling op dien als van zelf, intuïtief, ingeslagen weg voort te gaan en te zoeken naar een officieele regeling. Dat wij die niet wenschen van een commissie door de maatschappij tot bevordering der geneeskunst benoemd, komt niet omdat wij bang zijn noch voor de eventueel benoemde, noch voor ons zelf (zie bldz 1846 *Tijdschrift* n°. 24), maar omdat wij de maatschappij in dezen niet bevoegd achten en wij de geheele verantwoordelijkheid voor de geneeskundige opleiding wenschen te laten in handen van hen die daartoe zijn aangewezen d. i. *de hoogleeraren aan de universiteiten*, anders gezegd, „*de faculteit*”. Wanneer, zooals ook reeds in het pas aangehaalde stuk van den heer POLAK DANIËLS wordt aangegeven, de hoogleeraren de praktikanten voor bepaalde tijd (even goed als hun thans het co-assistentenschap wordt „opgelegd”) officieel detacheren in verschillende ziekenhuizen, dan zullen deze principieel daartegen evenmin bezwaar hebben als tegen het co-assistentenschap, terwijl de ouders of voogden dan gerust hun pupillen dien door bevoegden afgebakenden weg zullen zien opgaan. Bovendien zou ook door de benoeming van *privaat-docenten* en door het volgen van den weg door den heer VAN BRERO aangewezen in deze richting kunnen worden aangevuld.

De commissie doet o. a. reeds een groote concessie in onze richting door het aanvaarden van „de bedoeling van het schrijven van den heer VAN BRERO” (zie *Tijdschrift* n°. 22, bldz. 1640) dat o. i. een der vormen aangeeft waarin de kwestie, van ons standpunt bekeken, kan worden opgelost.

Alleen de commissie wenscht de uitvoering er van op te schorten tot *na* het artsexamen, dit in tegenstelling met den heer VAN BRERO, POLAK DANIËLS, DE JOSSELIN DE JONG EN HIJMANS VAN DEN BERGH EN ONS.

Is dus de commissie wat betreft de opvatting over het lichaam dat de regeling van deze zaak op zich zal hebben te nemen een heel eind dichter bij ons gekomen, wat aangaat het punt: *voor* of *na* artsexamen staan wij nog even ver van elkaar af. De redenen waarom wij het aanleeren der meer werktuigelijke handigheden wenschen vóór het artsexamen zijn door de commissie niet bestreden. Wij weten dus niet of de commissie al of niet gevoelt voor onze zienswijze, dat het artsdiploma zoo hoog mogelijk moet worden gehouden. Zoo langzamerhand heeft de artstitel zonder eenige bijvoeging zich weten te doen gelden. Wij zouden het betreuren indien, en dan in zijn wezen, daaraan weer zou worden geknabbeld. En tenslotte, wij blijven vreezen dat na het artsexamen „de zachte drang” die de commissie wil uitoefenen even weinig zal worden gevoeld als de lokstem wordt gehoord die noodigt tot het schrijven van een dissertatie. Wij blijven ook vreezen voor ongewenschte verhoudingen en toestanden, die niet juist van den kant der commissie behoeven te komen, en toch zullen komen.

Concludeerende meenen wij dat het op den weg van de faculteiten ligt om de gewenschte verbeteringen tot stand te brengen, die (o. i. als van zelf daaruit voortvloeiend en ook om andere reeds genoemde redenen) vóór het artsexamen moeten vallen.

De Maatschappij richte zich dus in dezen geest met bepaalde voorstellen tot *de faculteiten*.

Mochten deze een „non possumus” uitspreken, dan zou het overweging verdienen bij de regeering aan te dringen op maatregelen tot verbetering, in overleg en samenwerking met de faculteiten.

Arnhem, 14 Juli 1910.

E. J. BUNING EN M. VAN LINGBEEK.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Bestrijding van zedeloosheid.

Verschenen is het voorloopig verslag omtrent het verleden jaar door de regeering ingediende wetsontwerp tot bestrijding van zedeloosheid (zie dit *Tijdschrift* 1909, Eerste Helft, bldz. 1709). Onzen lezers zal uit den aard der zaak het meeste belang inboezemen wat gezegd is over het nieuw voorgestelde artikel 251 *bis* in het wetboek van strafrecht, waarbij straf bedreigd wordt tegen hem, die een vrouw in behandeling neemt of een behandeling doet ondergaan, uitdrukkelijk of stilzwijgend te kennen gevend, dat daardoor een miskraam kan worden opgewekt. Is de dader geneeskundige, dan wordt de straf verzwaaard en begaat de schuldige het misdrijf in zijn beroep, dan kan hij van de uitoefening daarvan worden ontzet.

Algemeen hebben de leden der Tweede Kamer hun instemming betuigd met het streven der regeering om den abortus provocatus krachtig te bestrijden, omdat men overtuigd was van den ernst van den toestand, zooals o. a. blijkt uit het door de regeering aangehaalde opstel van TREUB en VAN TUSSENBOEK 1) en het onderzoek der gezondheidscommissie van Amsterdam 2). Tegen de wijze van bestrijding door de regeering voorgesteld werden echter verschillende bedenkingen geuit.

Eensdeels gaat het artikel verder, dat het de bedoeling van de regeering kan zijn, anderdeels zal het niet alle gevallen omvatten, die noodzakelijk voor bestraffing in aanmerking moeten komen.

Ten aanzien van dit laatste werd opgemerkt, dat het artikel vooreerst straffeloos laat dengene, die een vrucht afdrijft, welke zelfstandig kan leven. Immers moet, blijkens de memorie van toelichting, onder het in art. 251 *bis* gebruikte woord „miskraam” verstaan worden een ontijdige kraam, zóó vroeg, dat de vrucht *niet* zelfstandig kan leven. Artikel 251 *bis* blijft dus in dit geval buiten toepassing. Aangezien ook van zoodanige nagenoeg voldragen vrucht bijna nimmer zal zijn te bewijzen, dat zij ten tijde van het plegen der abortieve handeling leefde en dus eveneens artt. 296 en 297 van het Wetboek van Strafrecht buiten toepassing zullen moeten blijven, zal ook na de wetswijziging de dader vrij uitgaan. Om straffeloos te zijn heeft deze dus slechts te zorgen, dat hij de vrucht niet afdrijft, vóórdat zij zelfstandig kan leven.

1) *Nederl. Tijdschrift v. Geneeskunde* 1908, I, n°. 15.

2) Verslag over 1908.